

**Överenskommelse om samarbete avseende statistik
mellan
Sveriges riksbank (Riksbanken)
och
Statistiska centralbyrån (SCB)**

Överenskommelse

Bakgrund

Riksbanken har enligt lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank, som uppgift att ”löpande offentliggöra statistiska uppgifter om valuta- och kreditförhållanden”. Riksbanken kan, för att uppfylla sin uppgift, utfärda föreskrifter om rapportering från institut under tillsyn och från emittenter av värdepapper. Riksbanken kan också utfärda föreskrifter om rapportering för betalningsbalansstatistiken.

SCB ansvarar för officiell statistik och samordnar det statliga statistiksystemet i Sverige. Enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken ingår i SCB:s statistikansvar att bland annat ta fram nationalräkenskaper och statistik om näringsverksamhet. SCB kan inom ramen för lagen och förordningen om den officiella statistiken meddela föreskrifter om verkställighet av bestämmelserna om uppgiftsskyldighet inom sitt verksamhetsområde.

Inom respektive statistikområde ansvarar Riksbanken och SCB var för sig för ekonomisk statistik. Riksbanken har inom sitt statistikansvar uppdragit åt SCB att producera finansiell statistik. Omfattningen av antalet uppdrag och den sammantagna storleken på uppdragen förutsätter ett nära samarbete mellan myndigheterna.

Lagen (2014:484) om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (hädanefter benämnd Tillsynsdatabasen) ålägger SCB att upprätthålla en databas för Riksbankens och Finansinspektionens räkning. Databasen ska hållas skild ifrån SCB:s statistikverksamhet. Tillsynsdatabasen utgör en stor del av myndigheternas samarbete.

Syftet med denna överenskommelse är att skapa ett ramverk för ett långsiktigt och förtroendefullt samarbete mellan Riksbanken och SCB i rollerna som statistikansvariga för olika typer av ekonomisk statistik inom respektive verksamhetsområde. Överenskommelsen avser finansiell och till det nära relaterad ekonomisk statistik och är underordnad respektive organisations instruktion och andra tillämpliga styrande regleringar. Överenskommelsen omfattar även relationen där Riksbanken uppdrar åt SCB att producera statistik och data som används för Riksbankens lagstadgade ändamål. Den särskilda överenskommelsen mellan Riksbanken och SCB ska detaljreglera produktion och utveckling inom olika avgränsade områden.

Riksbanken och SCB träffar överenskommelse med följande innebörd:

Samarbete kring statistiksystemen (Appendix 1)

Myndigheterna ska

- Samråda för att koordinera statistikarbetet inom respektive myndighets ansvarsområde.
- Diskutera och utbyta information som rör de områden och frågeställningar som berör de båda myndigheterna inom det europeiska (ESCB och ESS) och internationella statistiksamarbetet.

- Utforma en gemensam strategi för att säkerställa tillgång och utveckling av hög kompetens inom de områden där Riksbanken och SCB samarbetar

Principer i uppdragsförhållandet (Appendix 2)

- Förhållandet mellan Riksbanken som uppdragsgivare av statistikproduktion åt SCB ska vägledas av generella principer om effektivitet, kostnadstäckning, transparens och uppgiftslämnande som följer av andra regleringar och instruktioner för statlig verksamhet, exempelvis avgiftsförordningen (1992:191).
- Myndigheterna ska samråda med varandra vid förändringar i IT-system och teknik som kan beröra den produktion och utveckling som omfattas av Riksbankens överenskommelser med SCB.

Struktur för samarbetet (Appendix 3)

- Myndigheterna ska fördjupa samarbetet genom en fastställd struktur för samrådsformer både på strategisk och på operativ nivå.

Stockholm 13/4 2015

.....

Stefan Ingves
Riksbankschef

.....

Stefan Lundgren
Generaldirektör

Appendix 1 Samarbete kring statistiksystemen

Samarbete avseende nationell statistik

Det finns starka skäl för samarbete mellan myndigheterna inom detta område. Ett är att Riksbankens och SCB:s statistik har många gemensamma beröringspunkter. Båda myndigheterna är för sin statistik beroende av underlag som den andra myndigheten producerar. För en effektiv statistikproduktion och med hänsyn till uppgiftslämnarbördan är det viktigt att båda myndigheterna samordnar sig för att i så hög grad som möjligt utnyttja underlag från respektive håll. Ett annat skäl till samarbete är att användare önskar se konsistent och harmoniserad statistik. Riksbankens och SCB:s statistik innefattar områden med liknande innebörd, men där uppgifterna av olika skäl skiljer sig åt. Det gör det nödvändigt att samarbeta om metodutveckling, information till allmänheten, med mera i syfte att identifiera möjligheter att arbeta bort skillnader och förklara existerande differenser. Målsättningen med samarbetet ska vara att skapa en bättre samstämmighet mellan olika statistikgrenar och åstadkomma effektivare statistikproduktion där så är möjligt.

För att uppnå detta ska båda myndigheterna:

- Verka för att den andra myndighetens behov tillgodoses så långt som möjligt, så att till exempel dubblerad insamling eller produktion undviks.
- Se till att omläggningar av statistik som berör båda myndigheterna görs efter samråd med den andra myndigheten.
- Se till att ett informationsutbyte äger rum mellan myndigheterna innan metodbyten eller uppdateringar som påverkar den gemensamma statistikens innehåll.
- Se till att diskrepanser mellan motsvarande aggregat inom betalningsbalans och nationalräkenskaper ges en pedagogisk förklaring till användare. Slutmålet ska vara konsistens mellan betalningsbalans och nationalräkenskaper.

Samarbetet avseende internationell statistik

Behovet av samarbete accentueras av framförallt europeiska statistikkrav på ökad samstämmighet mellan nationalräkenskaper och betalningsbalans. Den ekonomiska statistiken i Sverige är till stora delar reglerad genom EU-förordningar där flera områden inom respektive system är av övergripande karaktär och viktiga för både ESCB (European System of Central Banks) och ESS (European Statistical System). Genom en gemensam proaktiv internationell omvärldsbevakning kan parterna skapa utrymme för att arbeta långsiktigt och öka möjligheterna att påverka utvecklingen av statistiken.

Samarbete avseende strategi för kompetensutveckling

Mot bakgrund av behovet att producera statistik som är relevant i tider av globalisering, snabb finansiell integration och innovation, har Riksbanken och SCB ansvar för att vårda, kvalitetssäkra och utveckla den statistik som omfattas av denna överenskommelse. De två myndigheterna har båda ett ansvar för att upprätthålla och utveckla sakområdeskompetens. Det åligger både Riksbanken och SCB att se till så att det finns tillräckliga personella och andra resurser för att upprätthålla den typ av kompetens respektive myndighets uppgift kräver.

Uppdelningen av användningen och ansvaret för viss statistik till en organisation och produktionen av statistiken till en annan medför särskilda utmaningar; det är naturligt att uppdelningen för med sig olika sorters specialisering i de olika organisationerna och att brister uppstår vad gäller insikt och kunnande om hur man arbetar på respektive håll. Det är därför särskilt viktigt att motverka detta både i samband med rekrytering men också i det löpande arbetet. Vidare är det aktuella statistikarbetet sådant inom båda organisationerna att den externa

rekryteringsbasen är mycket smal; kompetensutveckling och fördjupning måste i allt väsentligt ske inom organisationerna.

Parterna bör mot denna bakgrund gemensamt utforma ett program inom rekrytering och kompetensutveckling som följs upp i Samverkansforum (se även appendix 3).

Appendix 2 Principer i uppdragsförhållandet

Generella principer för uppdragsförhållandet

Riksbanken uppdrar åt SCB att utveckla och producera statistik inom ramen för Riksbankens lagstadgade uppgifter. Behovet av samverkan ökar när nya statistikområden utvecklas. Bland annat skapas utrymme för kvalitets- och effektivitetsvinster som ska tas tillvara. Inom ramen för det internationella samarbetet inom respektive statistiksystem finns en lång tradition av lärande från varandra och utbyte av metoder, modeller och erfarenheter. För Riksbanken och SCB torde möjligheterna att ta del av andra centralbankers och statistikmyndigheters produktionsprocesser och erfarenheter vara goda. Man bör således inom ramen för uppdragen regelbundet jämföra produktion med andra länder för att uppnå en så hög effektivitet som möjligt.

Uppdragen regleras i detalj genom särskilda överenskommelser. Riksbanken och SCB kommer överens om att uppdragen har sin utgångspunkt från gemensamma principer som vägleder uppdragsförhållandet mellan parterna:

- Att prisöverenskommelser för uppdrag sker i enlighet med lagstiftningen så att SCB får full kostnadstäckning enligt den beräkningsmodell som SCB årligen samråder med Ekonomistyrningsverket om
- Att kostnaderna för produktion och utveckling av statistiken redovisas transparent och med god framförhållning
- Att effektiviteten i relation till kvalitet i produktionen regelbundet mäts och jämförs med annan motsvarande statistikproduktion
- Att kostnaderna för uppgiftslämnare begränsas genom effektiva produktionsprocesser och genom samordning av datainsamling och sam användning av data så långt det är rättsligt möjligt

Gemensamma frågor inom IT och infrastruktur

Väl fungerande informationsteknologi är en förutsättning för framställning och utbyte av statistik. Sedan början av 2000-talet har SCB tagit fram system för statistikproduktion åt Riksbanken, och de båda myndigheterna har etablerat en infrastruktur för utbyte av statistiska uppgifter. Utvecklingen har underlättats av att myndigheterna, hittills utan direkt samråd, byggt de olika lösningarna på i stort samma tekniska plattform.

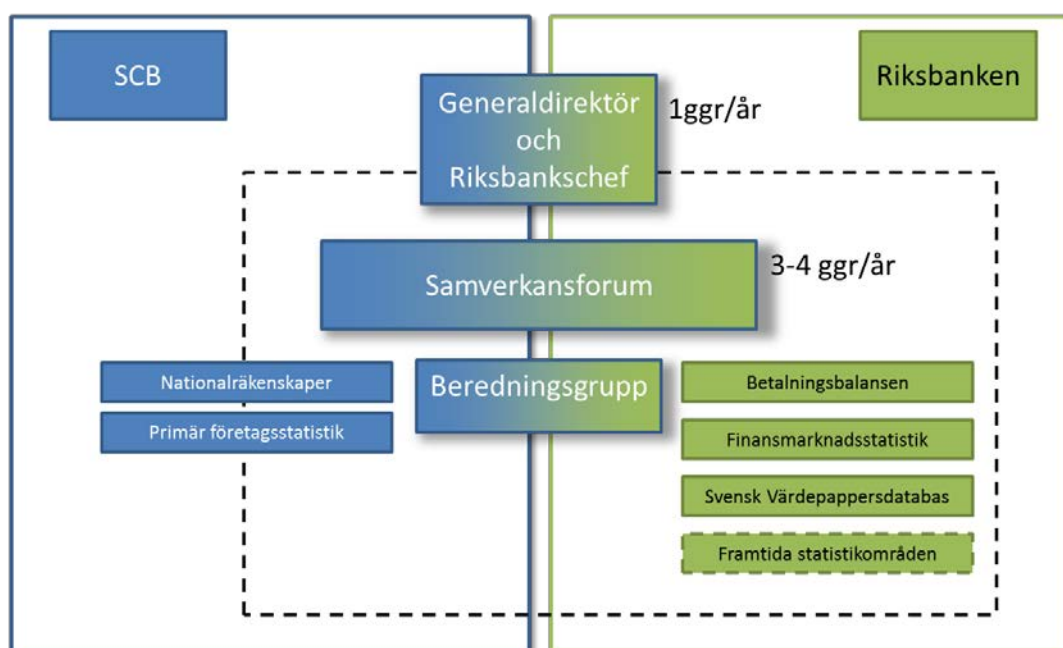
I samarbetet kring statistikfrågor är det viktigt att även samarbetet avseende IT är väl fungerande. Myndigheterna bör hålla varandra löpande informerade om den egna IT-utvecklingen gällande teknisk plattform, organisatoriska lösningar kring denna liksom IT-strategi och samråda kring konsekvenserna av detta för de system och den infrastruktur som berörs. Denna diskussion bör göras årligen i Samverkansforum (se även appendix 3) för vidare hantering i myndigheternas verksamhetsplanering.

Framtagning och omfattande förändring av system och infrastruktur, till exempel för en viss statistikproduktion eller för Tillsynsdaten, bör ske med stöd av den ordning för samarbete på

olika nivåer som beskrivs i denna överenskommelse. Det innebär bland annat att myndigheternas representanter deltar i styrgrupper för utvecklings- och förändringsprojekt i det fall det är lämpligt.

Tre år efter att denna överenskommelse träffats bör en mer omfattande analys göras av de system och den infrastruktur som berörs. Denna analys bör göras av tredjepart som utses och bekostas gemensamt av myndigheterna. Analysens inriktning och omfattning ska förankras i samverkansforum (se nedan appendix 3). Analysen ska innehålla de bedömningar som gjorts under året, hantering i myndigheternas verksamhetsplanering och utfallet av detta, och dels det samarbete som skett kring framtagning och ändring av system och infrastruktur. Analysen och dess rekommendationer behandlas i Samverkansforum och föredras för GD och Riksbankschefen. I samband med detta planeras för kommande analyser av detta slag.

Appendix 3 Struktur för samarbetet

Strategisk planering: Generaldirektör och Riksbankschefen träffas årligen

För att understryka betydelsen av samarbetet träffas den högsta ledningen för respektive myndighet (Riksbankschefen och SCB:s Generaldirektör) en gång per år. Syftet med mötet är att diskutera långsiktiga frågor samt hinder eller avvikelser i tidigare beslutade samarbeten. Den statistik SCB producerar på uppdrag av Riksbanken följs upp som särskild punkt på dagordningen.

Med utgångspunkt från en långsiktig analys av utvecklingen inom samarbetets ramar diskuteras strategiska målsättningar, vägval och eventuella förutsättningar inför verksamhetsplaneringen.

På mötet ska följande underlag presenteras:

- uppföljning av det ordinarie statistikuppdraget
- uppföljning av särskilt överenskomna utvecklingsprojekt
- underlag avseende kompetensstrategi
- underlag för diskussion avseende långsiktig utvecklingsplan i anslutning till en strategisk analys
- plan för kommande verksamhetsår

Samverkansforum på avdelningschefsnivå 3-4 ggr/år

Samverkansfrågor

Ett samverkansforum inrättas för att stärka samarbetet mellan Riksbanken och SCB. Forumet har flera syften, dels följa upp den löpande verksamheten, dels diskutera och ta ansvar för de långsiktiga frågor som samarbetet för med sig. Det sistnämnda inkluderar de nationella statistiksystemen och internationell utveckling inom statistikområdet och kompetensförsörjningsstrategi. Eftersom den finansiella statistiken som Riksbanken är ansvarig för är viktig primärstatistik för andra statistikområden bör Samverkansforumet även behandla frågor som rör koordinering och samarbete mellan olika statistikområden. Samordning ger bättre samstämmighet mellan olika statistikgrenar och leder till effektivitetsvinster. Det viktigaste är samarbete mellan Riksbankens betalningsbalans-, finansmarknads- och värdepappersstatistik med SCB:s nationalräkenskapssystem och speciellt med finansiella räkenskaperna. Även annan ekonomisk statistik kan vara föremål för ett gemensamt intresse och kan i sådant fall lyftas för diskussion i Samverkansforumet. Riksbanken och SCB kommer gemensamt överens om agenda, ordförandeskap och kallelser till Samverksforumet.

Uppdragsfrågor

I Samverkansforum hanteras också avtalsfrågor mellan Riksbanken och SCB. Det kan gälla frågor avseende resursbokning, avtalshantering och IT-utveckling. Det kan till exempel avse juridiska frågor som behöver diskuteras med myndigheternas jurister eller om det uppstått en tvist om tolkningen eller tillämpningen av denna överenskommelse och andra avtal som myndigheterna har träffat. I det fall parterna inte kommer överens eskaleras frågor från operativ nivå till Samverkansforum och därefter till Generaldirektör och Riksbankschef.

Följande dokument kan utgöra underlag

- konkretisering av plan för verksamhetsåret och långsiktigt utvecklingsarbete – baserat på möte GD och RB-chef
- lägesrapport från respektive område
- lägesrapporter från specifika utvecklingsprojekt
- planering och lägesrapport avseende den gemensamma kompetensstrategin, rekryteringsläget och gemensamma kompetensfrågor.
- lägesrapport avseende internationella samarbeten
- lägesrapport från SCB/RB avseende relevant statistikansvar
- omvärldsbevakning kopplad till användarbehovet av statistik

Samarbete på operativ nivå

SCB utför för närvarande statistikproduktion på uppdrag av Riksbanken på tre områden: finansmarknadsstatistik, betalningsbalansstatistik inklusive internationell handel med tjänster och värdepappersstatistik. Uppdragen regleras av överenskommelser på respektive område. Inför nytt verksamhetsår planeras den löpande produktionen och utvecklingsarbete prioriteras med eventuella avtalsrevideringar som följd. Kvartalsvis sker uppföljning för varje uppdrag med fokus på den löpande statistikproduktionen och där viktiga händelser och kvalitetsfrågor lyfts fram. Vidare görs en genomgång och avstämning av de leveranser, främst till internationella organisationer, som ingår i uppdraget. Inför kvartalsmötena sammanställer SCB en kvartalsrapport som beskriver dessa olika delar och som tillsammans med andra sammanställningar ligger till grund för Riksbankens interna kvalitetsuppföljning av statistikområdet. Årsvis sammanställs och presenteras en rapport över effektiviseringar, anpassningar och förbättringar som gjorts inom uppdraget.

Även utvecklingsprojekt följs upp regelbundet, normalt i anslutning till kvartalsrapporten. I större utvecklingsprojekt kan Riksbanken vid behov delta i syfte att bidra med expertis, klargöra och beskriva behov samt delta i avvägningar rörande krav och ambitioner i projekten.

Beredningsgrupp

Till Samverkansforumet kopplas en beredningsgrupp med deltagande från respektive myndighet som bereder underlagen till Samverkansforum. Beredningsgruppen ska till Samverkansforum sammanfatta det samarbete som bedrivits och särskilt peka ut problem eller utmaningar som behöver uppmärksammas. Beredningsgruppen ansvarar även för löpande samarbete och beredning av internationella frågor. Beredningsgruppen säkerställer att myndigheterna ges möjlighet att gemensamt bereda relevanta frågor inför möten inom något av statistiksystemen. Genom beredningsgruppen utbyter Riksbanken och SCB kontinuerligt information om myndigheternas engagemang i utvecklingsarbete avseende finansiell statistik och övrig ekonomisk statistik inom och utanför EU.